

**Η ΠΡΟΣΛΗΨΗ ΚΑΙ ΟΙ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΟΦΟΚΛΕΙΑΣ ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ ΣΤΟ
ΘΕΑΤΡΟ ΤΟΥ 20ΟΥ ΑΙΩΝΑ**

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Αντιγόνη Σαμίου

Ε.ΔΙ.Π.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ		ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ	
ΤΜΗΜΑ		ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ	
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ		ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ		ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	2 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Η πρόσληψη και οι μεταμορφώσεις της σοφόκλειας Αντιγόνης στο θέατρο του 20ού αιώνα		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
		3	10
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου , Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιότητων</i>	Μάθημα Επιστημονικής Περιοχής (Ειδικού Υποβάθρου) ΕΥ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι (στην Ελληνική)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Το μάθημα έχει ως στόχο να εξοικειώσει τους/τις μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/τριες με τη θεωρία της πρόσληψης, της διακειμενικότητας και της πολιτισμικής μεταφοράς μύθων διαμέσου της μελέτης της σοφόκλειας Αντιγόνης, ως θεμελιώδους κειμένου του δυτικού κανόνα και ως μύθου με διαχρονικά πολλαπλές και ποικίλες επανεγγραφές. Θα εξεταστούν οι σημαντικότερες μεταμορφώσεις της Αντιγόνης στον 20ό αιώνα (Anouilh, Brecht, Αλεξάνδρου, Gambaro κ.ά.), ενώ θα δοθεί έμφαση στην κατανόηση του τρόπου με τον οποίο η Αντιγόνη μετατρέπεται σε φορέα πολιτικών, ιδεολογικών και ιστορικών νοημάτων σε

διαφορετικά συμφραζόμενα (Κατοχή, φασισμός, εμφύλιος, δικτατορίες). Επίσης, αξιοποιώντας θεωρητικά εργαλεία, είναι σημαντικό οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες να καλλιεργήσουν δεξιότητες συγκριτικής ανάλυσης δραματικών κειμένων, καθώς και κριτικής προσέγγισης της έννοιας της “μεταμόρφωσης” ενός μύθου στο πλαίσιο της σύγχρονης δραματουργίας.

Με την ολοκλήρωση του κύκλου των μαθημάτων και την υποστήριξη της τελικής εργασίας οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες αναμένεται να είναι σε θέση να:

- Γνωρίζουν βασικές έννοιες της θεωρίας πρόσληψης (Jauss, Iser), της διακειμενικότητας και της πολιτισμικής μεταφοράς μύθων, καθώς και να τις διακρίνουν μεταξύ τους.
- Αναλύουν συγκριτικά τη σοφόκλεια Αντιγόνη και νεότερες δραματικές επανεγγραφές της αξιοποιώντας τα προαναφερόμενα θεωρητικά εργαλεία.
- Ερμηνεύουν την Αντιγόνη ως πολιτικό και ιδεολογικό σύμβολο διαφορετικών εποχών σε συνάρτηση με τα εκάστοτε ιστορικά και πολιτικά συμφραζόμενα (Κατοχή, Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, ευρωπαϊκός φασισμός, ελληνικός Εμφύλιος, λατινοαμερικανικές δικτατορίες) των δραματικών κειμένων.
- Αναγνωρίζουν τύπους “μεταμόρφωσης” ενός λογοτεχνικού μύθου (διασκευές, επανεγγραφές).
- Ανασυνθέτουν και να αποτιμούν την πορεία εξέλιξης του μύθου διαχρονικά διακρίνοντας κομβικές μεταμορφώσεις.
- Να εντοπίζουν ποικίλες τεχνικές της νεωτερικότητας στο σύγχρονο δράμα και να αντιλαμβάνονται τη λειτουργία τους σε συνάρτηση με την ιδεολογική σκευή και τη στόχευση του συγγραφέα.
- Εκπονούν σύντομη ερευνητική εργασία με χρήση πρωτογενών και δευτερογενών πηγών.
- Παράγουν τεκμηριωμένο επιστημονικό λόγο σε ζητήματα πρόσληψης και δραματικής ανάλυσης συμπεριλαμβανομένων καλλιτεχνικών αναπαραστάσεων της σοφόκλειας Αντιγόνης.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

• Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής σκέψης

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1-2 Εισαγωγή στην αρχαία τραγωδία και στην Αντιγόνη του Σοφοκλή
 3-4 Εισαγωγή στη θεωρία της πρόσληψης, της διακειμενικότητας και της πολιτισμικής μεταφοράς μύθων.
 5 Εξέταση-ανάλυση της Αντιγόνης του Ζαν Ανούιγ (1944).
 6 Εξέταση-ανάλυση της Αντιγόνης του Μπέρτολ Μπρεχτ (1947).
 7 Εξέταση-Ανάλυση της Αντιγόνης του Άρη Αλεξάνδρου (1960).
 8 Εξέταση-Ανάλυση της *Antigona Furiosa* της Griselda Gambaro (1986).
 9-10 Συγκριτική προσέγγιση των μεταμορφώσεων της Αντιγόνης στο θέατρο του 20^{ου} αιώνα-Προετοιμασία εκπόνησης εργασιών του εξαμήνου.
 11-13 Σύντομη επισκόπηση και αποτίμηση της εξελικτικής πορείας της πρόσληψης του μύθου σε παγκόσμιο πλαίσιο, συμπεριλαμβανομένων και ενδεικτικών καλλιτεχνικών μεταμορφώσεων της σοφόκλειας Αντιγόνης.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Πρόσωπο με πρόσωπο Ασύγχρονη τηλεεκπαίδευση μέσω του συστήματος ecourse. Σύγχρονη τηλεεκπαίδευση μέσω της πλατφόρμας Microsoft Teams, όταν οι συνθήκες το απαιτούν.	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	1. Αξιοποίηση της πλατφόρμας του e-course για ασύγχρονη εκπαίδευση 2. Αξιοποίηση της πλατφόρμας Ms-teams ή zoom για εξ αποστάσεως ομιλίες προσκεκλημένων ομιλητών στα σεμινάρια	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i> <i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	39
	Εβδομαδιαία αυτόνομη μελέτη	39
	Αυτόνομη ή σε ομάδες μελέτη βιβλιογραφίας	72
	Τελική εργασία	100
	Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	250 ώρες (10 ECTS)
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i> <i>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</i>	Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών γίνεται μετά το πέρας του εξαμήνου με τελική γραπτή εργασία έκτασης περίπου 5.000-6.000 λέξεων (συμπεριλαμβανομένης της βιβλιογραφίας και των υποσημειώσεων). Γλώσσα της εργασίας: ελληνική ή αγγλική.	

5. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αλεξάνδρου Α., *Αντιγόνη: θεατρικός διάλογος*, Αθήνα, Καινούργια εποχή, 1960.
- Angenot M., Bessiere J., Fokkema D., Kushner E., *Θεωρία της λογοτεχνίας. Προβλήματα και προοπτικές*, μτφρ. Τ. Δημητρούλια, Αθήνα, Gutenberg, 2010.
- Annouilh J., *Το αγρίμι-η Αντιγόνη, πρόσκληση στον πύργο*, μετάφραση: Γ. Φτέρη, Μ. Πλωρίτη, Δ. Χορν. Αθήνα, Εκδόσεις Γκόννη, 1962.
- Assmann J., *Η πολιτισμική μνήμη: Γραφή, Ανάμνηση και πολιτική ταυτότητα στους πρώιμους ανώτερους πολιτισμούς*, εισαγωγή Α. Χανιώτης, μεταφρ. Δ. Παναγιωτόπουλος, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2017.
- Bakhtin M., *Προβλήματα Λογοτεχνίας και Αισθητικής*, Αθήνα, Πλέθρον, 1980.
- Bakhtin M., *Δοκίμια Ποιητικής*, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2014.
- Barry P., *Γνωριμία με τη θεωρία: Μια εισαγωγή στη λογοτεχνική και πολιτισμική θεωρία*, μτφρ. Α. Νάτσινα, Αθήνα, Βιβλιόραμα, 2013.
- Bassnet S., *Συγκριτική Γραμματολογία*, μτφρ. Α. Αναστασιάδου, Αθήνα, Πατάκης, 1993.
- Benoit-Dusaunoy A, Fontaine G. (επιμ.), *Ευρωπαϊκά γράμματα. Ιστορία της Ευρωπαϊκής Λογοτεχνίας*, τόμος Β', Αθήνα, Σοκόλης, 1999.
- Brecht B., *Αντιγόνη*, Αθήνα, Γιάννινα, Δωδώνη, 1995.
- Butler J., *Η διεκδίκηση της Αντιγόνης: η συγγένεια μεταξύ ζωής και θανάτου*, μετάφραση Βαρβάρα Σπυροπούλου; επιμέλεια Γιώργος Καράμπελας, Κώστας Λιβιεράτος; εισαγωγή στην ελληνική έκδοση Έλενα Τζελέπη, Αθήνα, εκδ. Αλεξάνδρεια, 2014.
- Βογιατζάκη Ε., *Τα αισθητικά ρεύματα στην ευρωπαϊκή και την νεοελληνική λογοτεχνία του 19^{ου} και του 20^{ου} αιώνα*, Αθήνα, Gutenberg, 2016.
- Brunel P., Pichois, Cl., Rousseau, A.M., *Τι είναι συγκριτική γραμματολογία; Πρόλογος-μετάφραση-σημειώσεις Δ. Αγγελάτος*, Αθήνα, εκδ. Πατάκη, 2019.
- Caruth C., *Unclaimed Experience Trauma, Narrative and History*, Baltimore and London, The Johns Hopkins University Press, 1996.
- Chevalier J., A. Gheerbrant, A, *Dictionnaire des symboles*, Paris, Éditions Robert Laffont S.A. et éditions Jupiter, Bouquins, 1982.
- Cixous H., Cohen K., Cohen P., «The Laugh of the Medusa», *Signs* Vol. 1, No. 4 (Summer, 1976), pp. 875-893, The University of Chicago Press.
- Cuddon A., *Λεξικό λογοτεχνικών όρων και θεωρίας της λογοτεχνίας*, μτφρ. Γ. Παρίσης – Μ. Λιάπη, Μεταίχμιο, Αθήνα 2010.
- Culler J., *Λογοτεχνική θεωρία. Μια συνοπτική εισαγωγή*, μτφρ. Κ. Διαμαντάκου, Ηράκλειο, Π.Ε.Κ., 2000.
- Domino M., «La réécriture du texte littéraire Mythe et Réécriture», *Semen Revue de sémio-linguistique des textes et discours*, 3, 1987.
- Eagleton T., *The ideology of an Aesthetic*, Oxford, Blackwell, 1990.
- Easterling P. E, *Οδηγός για την αρχαία ελληνική τραγωδία : από το Πανεπιστήμιο του Καίμπριτζ*, μετάφραση-επιμέλεια Νίνα Ρόζη και Κώστας Βαλάκας, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2007.
- Espriu S., *Antigona*, Spain, Educaula, 2010.
- Fraisse S., « Antigone » dans P. Brunel, *Dictionnaire des mythes littéraires*, Éditions du Rocher, 1994, pp. 87-85, 90-91.
- Gambaro G., *Furious Antigone*, Evanston, Illinois, Northwestern University Press, 1992.
- Gadamer H.-G., *Truth and Method*, London; New York: Continuum, c2004.
- Genette G., *Παλίμψηστα: η λογοτεχνία στο δεύτερο βαθμό*, MIET (Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης), 2018.
- Goldhill S., *Reading Greek tragedy/Simon Goldhill*, Cambridge: Cambridge University Press, 1986.

- Gregory J., *Όψεις και θέματα της αρχαίας ελληνικής τραγωδίας*. 31 εισαγωγικά δοκίμια, (ελλην. επιμ. Δ.Ι. Ιακώβ, μτφρ. Μ. Καίσαρ, Ό. Μπεζαντάκου & Γ. Φιλίππου), Αθήνα, εκδ. Παπαδήμα, 2014.
- Griffith M., *Sophocles: Antigone*, Cambridge University Press, 1999.
- Hardwick L, *Πρόσληψη. Ερευνητικές Προσεγγίσεις*, (μτφρ. Ι. Καραμάνου), Αθήνα, εκδ. Παπαζήσης, 2012.
- Heaney S., *The Burial at Thebes*, Ireland, Faber & Faber, 2005.
- Huyssen A., *Twilight Memories Marking Time in a Culture of Amnesia*, Routledge, 1995.
- Iser W., *The act of reading. A theory of aesthetic response*, The Johns Hopkins University Press, 1980.
- Irigaray, L., *Speculum de l'autre femme*, Paris, Éditions de Minuit, 1974.
- Jauss H. R., *Η θεωρία της πρόσληψης. Τρία μελετήματα*. μτφρ. Μ. Πεχλιβάνος, Αθήνα, Εστία, 1995.
- Knox B., *The Heroic temper: studies in sophoclean tragedy*, Berkeley, University of California Press, c1964.
- Lebouc M., « La réécriture révisionniste des figures féminines mythiques de Médée, Antigone et Phèdre », *Littératures*, 2019.
- Loraux N., *Βίαιοι θάνατοι γυναικών στην τραγωδία*, μετάφραση Αγγελική Ροβάτσου. Αθήνα, Αλεξάνδρεια, 1995.
- Μαρκαντωνάτος, Α. & Χ. Τσαγγάλης (επιμ.), *Αρχαία ελληνική τραγωδία. Θεωρία και πράξη*, Αθήνα, Gutenberg, 2008.
- Μπλουμ Χ., *Ο Δυτικός Κανόνας*, μτφρ. Κ. Ταβαρτζόγλου, Αθήνα, Gutenberg, 2007.
- Newton K. M. (επιμ.), *Η λογοτεχνική θεωρία του εικοστού αιώνα. Ανθολόγιο κειμένων*, μτφρ. Α. Κατσικερός, Κ. Σπαθαράκης, Ηράκλειο, Π.Ε.Κ., 2013.
- Poignault, R., article « Antigone », in : Pierre Brunel (dir.), *Dictionnaire des mythes féminins*, Ricoeur P, *Memory, History, Forgetting*, translated by Kathleen Blamey and David Pellauer, Chicago, University of Chicago Press, 2004.
- Segal Ch., *Tragedy and civilization: an interpretation of Sophocles*, Harvard University Press, 1981.
- Σπανδωνίδης, Π., *Εισαγωγή στην αρχαία ελληνική τραγωδία*, Αθήνα, Νομικός, 1963.
- Σοφοκλής, *Αντιγόνη*, εισαγωγή, σχόλια Φιλολογική Ομάδα Κάκτου, μετάφραση Κ. Γεωργουσόπουλος (Κ. Χ. Μύρης), Αθήνα, Κάκτος, 1994.
- Steiner G., *Οι Αντιγόνες*, Oxford university Press, μεταφρ. Μ. Μάστορης, Π. Μπουρλάκης, Αθήνα, Καλέντης, 2001.
- Steve W., «Greek Tragedy as a Window on the Dispossessed», Auguste, Cambridge university Press, 2017.
- Ταμπάκη Α., *Ζητήματα συγκριτικής γραμματολογίας και ιστορίας των ιδεών*, Αθήνα, ERGO, 2008.
- Todorov T., *Ποιητική*, Αθήνα, εκδ. Γνώση, 1989.
- Travers M., *Εισαγωγή στη νεότερη ευρωπαϊκή λογοτεχνία*, Αθήνα, Βιβλιόραμα, 2005.
- Vernant, J.P., Vidal-Naquet, P. *Μύθος και τραγωδία στην αρχαία Ελλάδα*; μετάφραση Στέλλα Γεωργούδη, Αθήνα, Κέδρος, 1974.
- Χουρμουζιάδης, Ν., *Όροι και Μετασχηματισμοί στην Αρχαία Ελληνική τραγωδία*, Αθήνα, εκδ. Γνώση, 1991.
- Χρυσomάλλη- Henrich K., *Ιστορία της γερμανικής λογοτεχνίας*, Αθήνα, University Studio Press, 2016.
- Winnington-Ingram R.P., *Σοφοκλής: ερμηνευτική προσέγγιση*, μετάφραση Νικόλαος Κ. Πετρόπουλος, Χρίστος Π. Φαράκλας., Αθήνα, Ινστιτούτο του Βιβλίου - Α. Καρδαμίτσα, 1999.
- Zambrano M., *La Tumba de Antigona*, μετάφρ. Γιόση, Ι. Μ., Σιορίκης Χρ., Εκδ. Loggia, 2025.

Αρχείο παραστάσεων Εθνικού Θεάτρου στο διαδικτυακό τόπο: www.n-t.gr

Πύλη για την ελληνική γλώσσα <https://www.greek-language.gr/greekLang/index.html>